

SCHRIFTELIJKE VRAAG

nr. 443

van **KIM DE WITTE**

datum: 9 maart 2020

aan **BEN WEYTS**

VICEMINISTER-PRESIDENT VAN DE VLAAMSE REGERING, VLAAMS MINISTER VAN ONDERWIJS, SPORT, DIERENWELZIJN EN VLAAMSE RAND

Schoolzwemmen - Stand van zaken

Kunnen zwemmen is een basisvaardigheid voor kinderen die ze in de lagere school moeten verwerven en is dus opgenomen in de eindtermen van het gewoon lager onderwijs. Elke leerling in het lager onderwijs heeft recht op één schooljaar gratis zwemmen. Dat betekent dat de school voor elke leerling één schooljaar lang de kosten voor het vervoer naar en de toegang tot het zwembad betaalt. Tijdens de andere schooljaren kan de school een bijdrage aan de ouders vragen voor het vervoer en de toegang tot het zwembad. Die bijdrage valt onder de scherpe maximumfactuur.

Maar door de toenemende kosten voor het vervoer (zwembaden in de buurt sluiten) en door de invoering van de maximumfactuur in het lager onderwijs, zou er de laatste jaren een lichte daling zijn van de frequentie van schoolzwemmen. Scholen kampen al met een tekort aan middelen, dus deze kosten kunnen er niet meer bij. In sommige scholen gaan de leerlingen nauwelijks nog zwemmen.

Het is nochtans zeer belangrijk dat kinderen kunnen zwemmen. Zowel voor een goede fysieke conditie, om zwaarlijvigheid tegen te gaan, maar ook gewoon uit veiligheid. Ouders ondervinden dat kinderen op school onvoldoende leren zwemmen om zelfredzaam te zijn in het water. Daarom moeten zij hoe langer hoe meer een beroep doen op privélessen. Maar die zijn zeer duur en de wachttijden zijn lang.

Ik heb een aantal vragen voor enerzijds het beleidsdomein Onderwijs en anderzijds voor het beleidsdomein Sport

1. Beleidsdomein Onderwijs

- a) Hoe frequent gaan leerlingen gemiddeld zwemmen in de kleuter- en lagere school? Wat is de evolutie van de frequentie van het schoolzwemmen tijdens de laatste tien jaar (2009-2019)?
- b) Is er een groot verschil tussen scholen in het aanbieden van zwemlessen op school?
- c) Hoeveel procent van de leerlingen behaalt de eindtermen voor zwemmen op het einde van het lager onderwijs?
- d) Krijgen bepaalde scholen extra middelen voor het organiseren van schoolzwemmen?

e) Hoeveel en welke gemeenten leggen bij voor het schoolzwemmen?

2. Beleidsdomein Sport

- a) Hoelang bedragen de gemiddelde wachttijden voor private/gemeentelijke zwemlessen voor kinderen van lagereschoolleeftijd? Is er een evolutie waar te nemen tijdens de afgelopen tien jaar?
- b) Hoeveel kosten private/gemeentelijke zwemlessen gemiddeld voor kinderen van lagereschoolleeftijd? Is er een evolutie waar te nemen tijdens de afgelopen tien jaar?
- c) Welke maatregelen worden genomen om zwemlessen toegankelijk te maken voor alle jonge kinderen (financieel en qua capaciteit)?

BEN WEYTS

VICEMINISTER-PRESIDENT VAN DE VLAAMSE REGERING EN VLAAMS MINISTER VAN ONDERWIJS, SPORT, DIERENWELZIJN EN VLAAMSE RAND

ANTWOORD

op vraag nr. 443 van 9 maart 2020

van **KIM DE WITTE**

1. a,b) Wij hebben geen gegevens beschikbaar over hoe vaak scholen zwemlessen organiseren.
 - c) De meest recente informatie over het behalen van de eindterm zwemmen in het lager onderwijs is beschikbaar in het onderzoek lichamelijke opvoeding in het basisonderwijs van januari 2018 uitgevoerd door de Onderwijsinspectie. (<https://www.onderwijsinspectie.be/sites/default/files/atoms/files/Onderzoeksrapport%20LO%20in%20het%20basisonderwijs%20-%20def%20%28januari%202018%29.pdf>) Hieruit blijkt dat de leerlingen de eindterm voor zwemmen (zich veilig voelen in het water en kunnen zwemmen) in uitstekende mate bereiken. Dit zowel op het gebied van de bewegingsuitvoering als van de kennis en de attitude (geen schrik hebben). De onderzoekspopulatie bestond uit leerlingen uit 88 kleuterafdelingen en 86 lagere afdelingen in het basisonderwijs.”
 - d) Er zijn geen extra middelen voor bepaalde scholen, specifiek voor het organiseren van zwemlessen. Alle scholen krijgen een werkingsbudget van de Vlaamse overheid voor o.a. de werking, uitrusting, het onderhoud, werken aan rationeel energiegebruik, maar ook om tegemoet te komen aan de kosteloosheid (vermeld in art. 27 en art. 27bis, decreet basisonderwijs), waaronder dus het jaar gratis zwemmen. Om tegemoet te komen aan de gratis zwemlessen zijn, bij de invoering ervan, de werkingsmiddelen opgetrokken. Van de werkingsmiddelen is er geen specifiek deel gekleurd voor het schoolzwemmen. Schoolbesturen bepalen zelf hoeveel werkingsbudget ze gebruiken om tegemoet te komen aan de kosteloosheid.
Vanaf dit schooljaar zijn de werkingsmiddelen voor het kleuteronderwijs verhoogd met 71 mio euro. Hiermee wordt uitvoering gegeven aan het decreet van 24 april 2019 houdende wijziging van het decreet basisonderwijs van 25 februari 1997, wat de werkingsmiddelen voor het kleuteronderwijs betreft en wordt de ongelijke financiering tussen het kleuteronderwijs en het lager onderwijs eindelijk weggewerkt.
 - e) Wij hebben geen gegevens beschikbaar over hoeveel en welke gemeenten bijleggen voor het schoolzwemmen.
2. Zwemlessen worden tijdens en buiten de schooluren georganiseerd. Het eerste, schoolzwemmen, valt onder de bevoegdheid van het beleidsdomein onderwijs.

‘Daarnaast worden er zwemlessen door verschillende andere aanbieders georganiseerd: Private organisaties, stedelijke/gemeentelijke sportdiensten, zwemclubs, ...

Vlaanderen beschikt op dit moment niet over gegevens van heel Vlaanderen over de organisatie van zwemlessen door lokale besturen en private aanbieders. Het gegeven is ook moeilijk te inventariseren omdat dit lokaal sterk verschillend is.

Het antwoord op de vragen is dus rudimentair op basis van een steekproef bij gemeenten en de informatie waarover de Vlaamse Zwemfederatie beschikt. Ze geven dus zeker geen globaal beeld voor Vlaanderen.

Voor dit antwoord hebben we beroep gedaan op:

- Vlaamse Zwemfederatie i.f.v. de zwemclubs en de Antwerpse Zwemschool die zwemlessen aanbieden
- ISB i.f.v. de gemeentelijke sportdiensten.

a) De wachttijden variëren van geen, over 5 à 10 weken, tot 6 à 12 maanden. Onderstaande criteria zorgen voor de grote verschillen:

- de aanbieder (gemeente, sportclub, private onderneming,...)
 - het beschikbare zwemwater per aanbieder
 - het regionale aanbod
 - de periode van het jaar, vaste instapmomenten,...
 - het aanbod voor eigen inwoners versus derden
 - het lokale aanbod inzake schoolzwemmen
- Meer en meer zijn er ook beperkende maatregelen van een zwembaduitbater t.o.v. mogelijke andere aanbieders van zwemlessen in de infrastructuur:
 - het wordt verboden, enkel zwemlessen georganiseerd door de zwembaduitbater zelf
 - je mag enkel lesgeven aan je eigen kinderen
 - strenge vereisten door het vragen van o.a. sporttechnisch diploma en/of lesgeverspas, BTW-nummer,...

De wachttijden zijn langer voor veilig leren zwemmen, dan voor de watergewenning en veilig leren overleven in het water.

b) De kostprijzen variëren afhankelijk van o.a.:

- de aanbieder (gemeente, sportclub, private onderneming,...)
- de lesduur (30-45 min.)
- het aantal kinderen per lesgever
- incl./excl. inkomgeld
- het aanbod voor eigen inwoners versus derden.

Prijzen in groep per les van 30 à 45 min:

- Gemeentelijke lessenreeksen:
 - o inwoners of geen differentiatie: 3,8 tot 8,1 euro
 - o niet-inwoners: 4,8 tot 8,7 euro
- Sportclubs en zwemschool Vlaamse Zwemfederatie:
 - o 6 à 9 euro per les in groep.

Privé zwemles (1 op 1) per les van 30 à 45 min:

- inwoners of geen differentiatie: 13 tot 22 euro
- niet-inwoners: 18 tot 25 euro
- puur private aanbieder: 15 à 25 euro

Daarnaast is er een evolutie naar duurdere tarieven door:

- een verhoogde vraag
- de vermindering van de kwaliteit van het schoolzwemmen
- het verhogen van de huurprijs voor zwemwater voor de sportclubs
- indexering

c) Steden en gemeenten bieden, in samenwerking met de organisatoren van het lesaanbod, kortingen aan om de kostprijs democratisch te houden. Zo zijn er gezinskortingen en kortingen voor alle kansengroepen via onder andere een

kansentarief, een sociaal tarief, het UiTPAS-tarief, een vrijetijdspas, vrijetijdsfondsen, en via een samenwerking met het OCMW.

Voor kinderen met zwemachterstand gebeurt er in sommige gemeenten een extra toeleiding via jeugdopbouwwerkers, leerkrachten, project brede school,...

In de Antwerpse zwemschool van de Vlaamse Zwemfederatie bijvoorbeeld zijn er speciale tarieven voor kansarmen (2 euro per les i.p.v. 7 euro). Gemiddeld heeft 48 à 53% van de deelnemers recht op het kansentarief. De rest van het geld wordt daar bijgepast door de Stad Antwerpen en de Vlaamse Zwemfederatie.

Ook de ziekenfondsen voorzien een tussenkomst in de lessen. Deze ligt tussen de 15 en 25 euro voor een lessenreeks.

De aanbieders proberen het beschikbare zwemwater maximaal en flexibel te benutten om aan de vraag van alle gebruikers te voldoen.

De capaciteit daalt reeds verschillende jaren. De oorzaken die aan de basis liggen van de daling van het aantal zwembaden in Vlaanderen zijn zeer verschillend en aan de locatie gebonden. Mogelijke oorzaken zijn:

- de hoge investeringskosten;
- de hoge exploitatie kosten (grote energie-uitgaven en personeelskosten);
- de ouderdom van de infrastructuur;
- de grote renovatie- en herstellingskosten;
- het gewijzigde zwemgedrag van de bezoekers waaraan sommige zwembaden niet meer kunnen beantwoorden (recreatie).

Sinds 2014 is er jaarlijks via het Vlaams sportinfrastructuurbeleid de mogelijkheid voorzien tot financiële ondersteuning voor de bouw of renovatie van zwembaden. In 2015 en 2016 werd zelfs exclusief 20 mio euro voor zwembaden alleen voorbehouden. Zo is er in de vorige en huidige beleidsperiode samen in totaal 28.914.083 euro naar zwembadinvesteringen gegaan. Vlaanderen heeft daarmee al meer dan 44 zwembadprojecten helpen renoveren of bouwen. Sinds 2017 loopt het decreet bovenlokale sportinfrastructuur waarbinnen ook aanvragen voor nieuwbouw of renovatie van zwembaden kunnen worden ingediend en gesubsidieerd.